

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:
_____Əyyubova İllahə

"__" "Fevral" 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Kitabxana informasiya təminatı

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə Komissiyası: İqtisadiyyat və idarəetmə

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Kitabxana İnformasiya resursu

(Proqram: TN-nın 18 fevral 2015-ci il tarixli, 174 sayılı əmri)

Kodu: İPF-B03

Tədris ili: V semestr (2019-2020 tədris ili) Semestr: Yaz

Tədris yükü: cəmi: 60 s.

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N: 218

Saat: 08:30-17:15

II. Müəllim haqqında məlumat

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Zaidə Məlikova

Məsləhət günləri və saati: I-II gün saat 08:00-17:15

E-mail ünvanı: zaidememmedzade@gmail.com

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş., Axundov 31

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. M. M. Həsənov. Kitabxana fondunun yaranması, formalaşması və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti. Bakı; Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2004, 143s.
2. AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxana. Müasir İnformasiya Məkanı və Kitabxanalar., Bakı: Proqres, 2010, 256s.
3. Xələfov Abuzər Alı oğlu. Kitabxana və Cəmiyyət. Monoqrafiya ; Bakı: "Azərnəşr", 2011. 348s.
4. Xələfov Abuzər Alı oğlu. Kitabxanaşünaslığa giriş. I hissə.- Bakı ,2001, 398s.

İnternet resursları

5. www.anl.az
6. www.csl-az.com
7. www.lib.bsu.edu.az
8. www.preslib.az
9. www .aliyev -heritage.org
10. www.dspace.khazar.org

Əlavə ədəbiyyat

11. Xələfov Abuzər Alı oğlu. Kitabxanaşünaslığın tarixi və metodologiyası. Dərslik. Bakı; Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2014, 552s.
 12. Xələfov Abuzər Alı oğlu. Azərbaycan kitabxana işinin tarixi. Dərslik. II hissə.- Bakı; Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2007, 552s.
 13. Xələfov Abuzər Alı oğlu. Azərbaycan kitabxana işinin tarixi. Dərslik. I hissə.- Bakı; Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2004, 328s.
 14. Xələfov Abuzər Alı oğlu. Azərbaycanda ali kitabxanaçılıq təhsili.- Bakı, 1998, 124s.
 15. Xələfov Abuzər Alı oğlu. Kitabxanaşünaslığa giriş. II hissə.- Bakı, 2003, 314s.
 16. Kitabxanaşünaslıq və İnformasiya elmi-nəzəri praktiki jurnal.-Bakı,2010, 115s.
- Bölmələr üzrə məşğələlərdə Kitabxana İnformasiya resursu ilə bağlı uyğun bilik və bacarıqlar aşılır. Bütün bunlar təhsil müəssisələrinin tələbələri üçün tədrisinin vacib olduğunu təsdiq edir.

IV. Fənnin təsviri:

İndiki zamanda müasir elmlərin elə bir sahəsini tapmaq olmaz ki, orada “İnformasiya ” anlayışı tətbiq olunmasın. Xüsusi ilə tətbiqi və dəqiq elmlərinin bütün sahələrinin inkişafında informasiya resursu əhəmiyyətli rol oynayır. Bu kursun əsaslarını mənimsəmədən hec bir elmi sahədə inkişafa nail olmaq olmaz. Tələbələrin bu kursda ala biləcəkləri biliklər nəticəsində gələcəkdə kitabxana fondunun formalaşmasının texnoloji prosesləri və onun avtomatlaşdırılması texnologiyasını və kitabxana fondunun düzülüşü və idarəetmə xüsusiyyətlərini bilməklə yanaşı prosesin həyata keçirilməsinə imkan yaradacaq. Kitabxana İnformasiya resursu fənni Kitabxana sisteminə fondların sosial funksiyaları və kitabxana fondunun formalaşmasının nəzəriyyəsi və elmi anlayışı haqqında, Sənəd informasiya fondunun modelləşdirilməsi, kitabxana fondunun komplektləşdirilməsi proqram təminatı və oxucu fond əlaqələri və onların tənzimləşdirilməsi dair qiymətli məlumatların əldə edilməsi ilə bağlı uyğun bilik və bacarıqlar aşılır.

V. Fənnin məqsədi:

“Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin ali təhsil müəssisələrinin tələbələri üçün tədrisinin vacib olduğunu təsdiq edir.

“Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin əsas məqsədi fondun idarəedilməsində kitabxana əməkdaşlarının vəzifələri və kitabxana və arxiv-muzey fondları, kitabxana fondlarının mühafizəsi problemləri və onların aradan qaldırması yolları, müxtəlif aspektli proqramların kitabxanalarda istifadəsi və tətbiqi və Avtomatlaşdırılmış Kitabxana İnformasiya sistemi yaratmaqdır

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivimlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal- əla (A)
- 81-90 bal-çox yaxşı (B)
- 71-80 bal- yaxşı (C)
- 61-70 bal- kafi (D)
- 51-60 bal –qənaətbəxş (E)
- 51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 30saat , seminar 30 saat Cəmi:60 saat

N	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		3	4	
1	2	3	4	
	Mühazirə mövzuları	müh	məş	
1.	Mövzu № 1. Kitabxana sistemində kitabxana informasiya resursların yeri Plan: 1. Kitabxana informasiya resurs anlayışı və onun mahiyyəti 2. İnformasiya məhfumu analoq və rəqəmsal informasiya 3. Kitabxana sistemində fondun inkişaf mərhələləri Mənbə: [1,3, 7]	2	2	
2.	Mövzu №2. Kitabxana sistemində fondların sosial funksiyaları Plan: 1. Fondların sosial funksiyaları 2. Fondun sistem daxili və sistem xarici funksiyası 3. Sənəd informasiya fondunun quruluşu Mənbə: [1,3,5,6]	2	2	
3.	Mövzu № 3. Kitabxana fondunun formalaşmasının nəzəriyyəsi və elmi anlayışı Plan: 1. Kitabxana fondunun formalaşması və nəzəriyyəsi 2. Kitabxana fondunun formalaşmasının məqsədi və vəzifələri 3. Kitabxana fondunun formalaşması probleminə dair dəyərli fikirlər və nəzər mülahizələr Mənbə: [1,3,5,11,]	2	2	
4.	Mövzu № 4. Kitabxana fondunun formalaşmasının prinsipləri Plan: 1. Kitabxana fondunu əsas prinsipləri 2. İlkin və təkrar seçmə 3. Uyğunluq və tamlıq prinsipi	2	2	

	Mənbə: [1,3,4,12]			
5.	Mövzu№ 5. Kitabxana fondu sistem kimi Plan: 1. Kitabxana fondu sistem kimi öyrənilməsi 2. Kitabxana fondunun əlaqələri 3. Kitabxana fondunun sistem kimi meydana gəlməsi 4. Maddi texniki baza və Kitabxana İşçi Heyəti Mənbə: [1,3,5,14]	2	2	
6.	Mövzu№ 6. Kitabxana fondunun formalaşmasının texnoloji prosesləri və onun avtomatlaşdırılması texnologiyası Plan: 1. Kitabxana fondunun formalaşmasının texnoloji prosesləri 2. Kitabxana fondunun avtomatlaşması texnologiyası 3. Kitabxana fondunun formalaşmasının texnologiyasına verilən tələblər Mənbə: [1,3,6,7]	2	2	
7.	Mövzu№ 7.. Sənəd informasiya fondunun modelləşdirilməsi Plan: 1. Modelləşdirməyə verilən tələblər 2. Təsviri və riyazi modellər 3. Bibliografik və riyazi modellər Mənbə: [1,3,6,15]	2	2	
8.	Mövzu№ 8. Kitabxana fondunun komplektləşdirilməsi proqram təminatı Plan: 1. Retrospektiv və cari komplektləşdirmə 2. Sənədlər axının təhlili 3. Sənədlərin sifarişi və sənədlərin təchizetmə mənbələri Mənbə: [2,1,5.7]	2	2	
9.	Mövzu№ 9. Kitabxana fondunun uçotu, işlənməsi, yerləşdirilməsi Plan: 1. Kitabxana fondunun uçotu və işlənməsi 2. Kitabxana fondunun yerləşdirilməsinə verilən ümumi tələblər 3 .Açıq rəf üsulu şəraitində fondun yerləşdirilməsi xüsusiyyəti Mənbə: [2,1,3,5.7]	2	2	
10.	Mövzu№ 10. Kitabxana fondunun mühafizəsi , qorunması, təhlükəsizliyi Plan: 1. Kitabxana fondlarının mühafizəsinə təsir göstərən fiziki-kimyəvi amillər 2. Kitabxana fondlarının mühafizəsi problemləri və onların aradan qaldırması yolları Mənbə: [2,1,4]	2	2	
11.	Mövzu№ 11. Kitabxana fondunun düzülüşü və idarəetmə xüsusiyyətləri Plan: 1. Kitabxana fondunun xronoloji və coğrafi düzülüşü 2. Kitabxana fondunun təşkili prinsipləri Mənbə: [2,1,5]	2	2	
12.	Mövzu№ 12 Oxucu fond əlaqələri və onların tənzimləşdirilməsi Plan: 1. Oxucu fond əlaqələri 2. Kitabxana fondunun öyrənmə texnologiyası Mənbə: [2,1,6]	2		
13.	Mövzu№ 13. Kitabxana fondunun maddi texniki təminatı	2	2	

	1. Kitabxana fondunun idarəetmə funksiyası 2. Proqnozlaşdırma və tənzimləşdirmə funksiyası Mənbə: [2,1,6]			
14.	Mövzu № 14. Fondun idarəedilməsində kitabxana əməkdaşlarının vəzifələri və əmək şəraiti Plan: 1. Fondun idarəedilməsində kitabxana əməkdaşlarının vəzifələri 2. Komplektləşdirmə və kitabışlənə şöbəsinin fəaliyyəti Mənbə: [1,2,7,11]	2	2	
15.	Mövzu № 15. Kitabxana və arxiv-muzey fondları Plan: 1. Kitabxana-arxiv muzey fondlarının yaradılması 2. Muzey daxilində kitabxana fondunun növləri Mənbə: [1,2,3,5,6]	2	2	
Cəmi: 60		30	30	

IX. Sərbəst işin mövzuları:

1. İxtisaslı kadrların yetişdirilməsində BDU-nun kitabxanaçılı-informasiya fakültəsinin rolu və əhəmiyyəti
2. F Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının fondu
3. Kitabxana fondların mühafizəsində fiziki-kimyəvi amillərin rolu və əhəmiyyəti
4. Milli kitabxana sistemində informasiya axtarışın həyata keçirilməsi
5. İnformasiya cəmiyyətində müasir təsnifat sxemləri və onların tətbiq
6. Elektron resurs kitabxananın sənəd informasiya resurslarının təkamülünün yeni mərhələsi kimi
7. Azərbaycan Respublikası-20 elektron sənəd informasiya layihəsinin quruluşu
8. Avtomatlaşdırılmış kitabxana sistemi şəraitində AMEA mərkəzi elmi kitabxanasının fondunun təşkili
9. Oxuculara kitabxana xidməti sistemin təşkili
10. Müstəqillik illərində C Cabbarlı adına Gənclər kitabxanasında sənəd informasiya fondun formalaşması
11. Elektron resursların formalaşmasında elektron kitabxanaların yeri
12. Azərbaycan kitabxanalarının informasiyalaşdırılması məsələləri
13. İnformasiya resurs anlayışı və informasiya bazarı
14. Region kitabxana informasiya resurslarının yaranması
15. Kitabxana fondlarının formalaşması və idarə olunması
16. Kitabxana fondlarının formalaşması texnoloji proses kimi əhəmiyyəti və vəzifələri
17. Kitabxana fondunun formalaşmasının prinsipləri və vəzifələri
18. Fondun idarə edilməsində informasiya təminatın təşkili və istifadəsi
19. Oxucu fond əlaqələri və "yoxdur" cavabı
20. Kitabxana fondunun düzgün idarə olunması
21. Kitabxana fondunun idarəetmə subyektı və ona verilən tələblər
22. Müxtəlif tipli kitabxana fondlarının əlaqəli komplektləşdirilməsi
23. Kitabxana fondlarının kooperasiyası
24. İctimai və şəxsi kitabxana fondların təşkili və istifadəsi
25. Kitabxana fondun komplektləşdirilməsinə imkan verən səbəblər
26. Kitabxana fondunun mahiyyəti və nəzəriyyəsi
27. Kitabxana fondu sistem kimi inkişafı və sənəd informasiya resurslarının yaranması
28. Kitabxana fondunun əlaqələri və perspektivi
29. Modelləşdirmənin ümumi tələbləri
30. Kitabxanaların maliyyələşdirilməsində beynəlxalq təşkilatların rolu
31. İnformasiya resursların təsnifatlaşdırılması
32. İnformasiya cəmiyyəti şəraitində gənclərə kitabxana xidmətinin müasir problemləri
33. Məktəb kitabxana fondunun yaranması və inkişafı
34. Kitabxana xidmətinin müasir vəziyyəti
35. F Köçərli adına Azərbaycan dövlət uşaq kitabxanasının müasir vəziyyəti

X. İmtahan sualları:

1. Kitabxana İnformasiya resurs anlayışı
2. İnformasiya anlayışı və onun növləri
3. Kitabxana fondunun müxtəlif funksiyaları
4. Sənəd informasiya fondunun yaranması
5. Kitabxana fondunun nəzəriyyəsi
6. Sənəd informasiya fondunun prinsiplərin qruplaşması
7. Sənəd informasiya fonduna dair kitabxanaşünas alimlərin fikirləri
8. Fondun kitabxananın digər yarım sistemlərlə əlaqəsi
9. Modelləşdirmənin ümumi tələbləri
10. Kitabxana fondunda komplektləşdirmə işi və komplektləşdirmə anlayışı
11. Kitabxana fondunun uçotu və işlənməsi
12. Kitabxana fondlarının mühafizəsi problemləri və onların aradan qaldırması yolları
13. Kitabxana fondunun xronoloji və coğrafi düzülüşü
14. Kitabxana fondunun təşkili prinsipləri
15. Kitabxana fondunun öyrənmə texnologiyası
16. Oxucu fond əlaqələri və onların tənzimləşdirilməsi
17. Proqnozlaşdırma və tənzimləşdirmə funksiyası
18. Kitabxana fondunun maddi texniki təminatı
19. Fondun idarə edilməsində kitabxana əməkdaşlarının vəzifələri və əmək şəraiti
20. Komplektləşdirmə və kitabışlənmə şöbəsinin fəaliyyəti
21. Kitabxana-arxiv muzey fondlarının yaradılması
22. Muzey daxilində kitabxana fondunun növləri
23. Fondun idarə edilməsinin informasiya təminatı
24. Kitabxanaların tipologiyası
25. Kitabxana sistemində fondun inkişaf mərhələləri
26. Fondların sosial funksiyaları
27. Sənəd informasiya fondunun quruluşu
28. Kitabxana fondunun formalaşmasının nəzəriyyəsi və elmi anlayışı
29. Kitabxana fondunun formalaşması və nəzəriyyəsi
30. Kitabxana fondunun formalaşmasının məqsədi və vəzifələri
31. Kitabxana fondunun formalaşması probleminə dair dəyərli fikirlər və nəzər mülahizələr
32. Kitabxana fondunu əsas prinsipləri
33. İlkin və təkrar seçmə
34. Kitabxana fondu sistem kimi öyrənilməsi
35. Maddi texniki baza və Kitabxana İşçi Heyəti
36. Kitabxana fondunun avtomatlaşması texnologiyası
37. Kitabxana fondunun formalaşmasının texnologiyasına verilən tələblər
38. Kitabxana fondunun komplektləşdirilməsi proqram təminatı
39. Kitabxana fondlarının kooperasiya və mərkəzləşdirilməsi
40. İctimai və şəxsi kitabxana fondları

Kollekiüm-1

1. Kitabxana informasiya resurs anlayışı və onun mahiyyəti
2. İnformasiya məhfumu analoq və rəqəmsal informasiya
3. Kitabxana sistemində fondun inkişaf mərhələləri
4. Fondların sosial funksiyaları
5. Kitabxana fondunun formalaşması və nəzəriyyəsi
6. Kitabxana fondunun formalaşmasının məqsədi və vəzifələri
7. Kitabxana fondunu əsas prinsipləri
8. İlkin və təkrar seçmə

9. Kitabxana fondu sistem kimi öyrənilməsi
10. Kitabxana fondunun əlaqələri
11. Kitabxana fondunun sistem kimi meydana gəlməsi
12. Maddi texniki baza və Kitabxana İşçi Heyəti

Kollekiium-2

1. Kitabxana fondunun formalaşmasının texnoloji prosesləri
2. Kitabxana fondunun avtomatlaşması texnologiyası
3. Modelləşdirməyə verilən tələblər
4. Təsviri və riyazi modellər
5. Retrospektiv və cari komplektləşdirmə
6. Kitabxana fondunun uçotu və işlənməsi
7. Kitabxana fondlarının mühafizəsinə təsir göstərən fiziki-kimyəvi amillər
8. Kitabxana fondlarının mühafizəsi problemləri və onların aradan qaldırması yolları
9. Kitabxana fondunun xronoloji və coğrafi düzülüşü
10. Oxucu fond əlaqələri
11. Kitabxana fondunun öyrənmə texnologiyası
12. Kitabxana fondunun idarəetmə funksiyası

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr “Kitabxana İnformasiya resursu” kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. “Kitabxana İnformasiya resursu” fənnində Kitabxana sistemində kitabxana informasiya resursların yeri, informasiya resurs anlayışı və onun mahiyyəti, kitabxana sistemində fondun inkişaf mərhələləri haqqında qiymətli məlumatların əldə etmək vərdişlərinə yiyələnmişdirlər.

“Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin tədrisi zamanı tələbələrə ali və orta təhsili müəssisələrin kitabxanalarında istifadə olunmuş kitabxananın informasiya ehtiyat bazası sayılan fond haqqında nəzəri və praktiki təcrübəyə malik olmaq fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. “Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- fərdi işlər,
- referat işləri,
- imtahan sualları,
- fərdi tapşırıqlar,
- nəzəri və təcrübi məsələlər .

Öyrənən tanış olur:

- “Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin inkişafında aktual istiqamət və problemləri
- “Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin öyrənilməsində dəqiq və tətbiqi elmlərin yeri, rolu və mövqeyi
- “Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

XII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

“Kitabxana İnformasiya resursu” fənninin sillabusu “Kitabxana informasiya təminatı” ixtisasının tədris planı və ___ fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «İqtisadiyyat və idarəetmə » FBK-da müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (6 fevral 2020-ci il, protokol № 6).

Fənn müəllimi:

Z.Məlikova

FBK sədri:

Q.Şükürova